

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Pełna nazwa szkoły

**KONKURS GEOGRAFICZNY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2020/2021**

ETAP DRUGI

Instrukcja dla ucznia

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 90 minut.
2. Zestaw konkursowy zawiera 19 zadań.
3. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
6. Nie używaj korektora i długopisu ścieralnego.
7. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.

POWODZENIA!

Maksymalna liczba punktów	40
Uzyskana liczba punktów	

Zadanie 1. (1 p.)

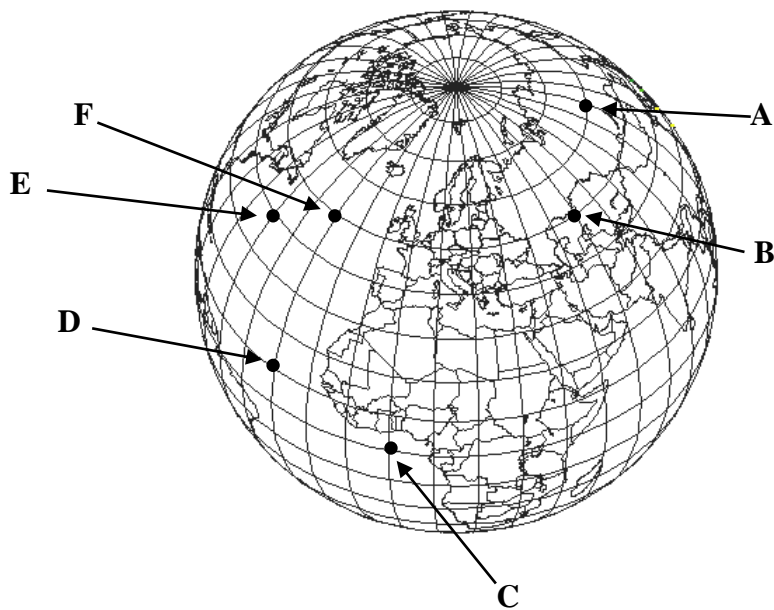
Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Obwód Ziemi wzdłuż południka 0° i 180° jest

- A. tej samej długości co równik.
- B. nieco dłuższy od równika.
- C. nieco krótszy od równika.
- D. dwa razy dłuższy od koła podbiegunowego.

Rysunek do zadań 2. – 4.

Na rysunku zaznaczono położenie punktów A – F na Ziemi.

Zadanie 2. (2p.)

Wpisz w miejsce kropek litery, którymi oznaczono wszystkie punkty o podanych niżej cechach.

- A. Leżą na tej samej szerokości geograficznej
- B. Mają w tym samym momencie południe słoneczne
- C. Leżą na półkuli wschodniej
- D. Leżą na półkuli północnej

Zadanie 3. (2p.)

Podaj współrzędne geograficzne punktów:

- B
- C
- D

Zadanie 4. (4p.)

Podaj godzinę czasu słonecznego i strefowego dla poszczególnych punktów. Uzupełnij tabelę.

Punkt	Godzina czasu słonecznego	Godzina czasu strefowego
A	19.20	
B		
C	12.00	
D		
E		9.00
F		

Mapa do zadań 5. – 7.**Zadanie 5. (3p.)**

Na mapie regionu zwanego popularnie Karaibami zaznaczono wybrane obiekty geograficzne. Wpisz do tabeli ich nazwy, wybierając spośród niżej wymienionych.

Morze Sargassowe, Morze Karaibskie, Wielkie Antyle, Małe Antyle, Wyspy Bahama, Zatoka Meksykańska, Półwysep Floryda, Półwysep Jukatan, Ocean Spokojny, Ocean Atlantycki

Oznaczenie obiektu na mapie	Nazwa obiektu
A	
B	
C	
D	
E	
F	

Zadanie 6. (1p.)

Oznacz na mapie literą **H** wyspę, którą Krzysztof Kolumb nazwał Hispaniolą.

Podaj jej obecną nazwę

Zadanie 7. (1p.)

Wyjaśnij dlaczego odkryty przez Kolumba region nazwano Indiami Zachodnimi.

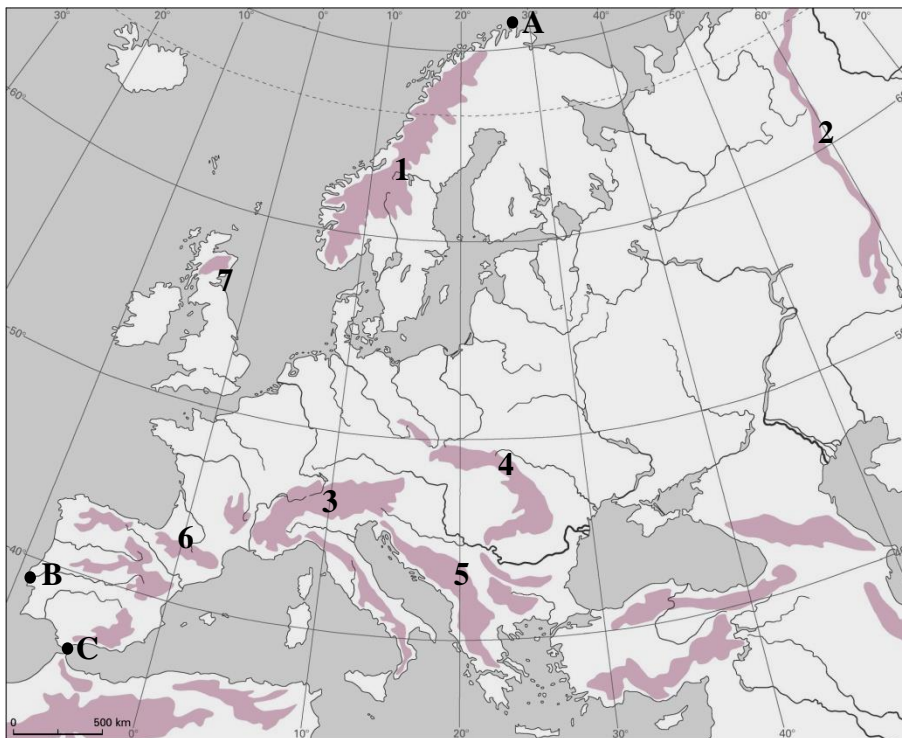
.....
.....

Zadanie 8. (1p.)

W drodze do Ameryki statki Krzysztofa Kolumba pokonały trasę około 7500 km.
Podaj skalę mapy świata, na której ta odległość wynosi 12,5 cm.

.....

Mapa do zadań 9. – 12.

Zadanie 9. (1p.)

Na mapie zaznaczono trzy skrajne punkty Europy:

A (71°08'N, 27°40'E), **B** (38°46'N, 9°30'W), **C** (35°58'N, 5°37'W)

Oblicz rozciągłość południkową kontynentu w stopniach. Zapisz obliczenia.

Odpowiedź

Zadanie 10. (2p.)

Oceń, które twierdzenia są prawdziwe (P), a które nieprawdziwe (F), stawiając znak X.

Czynnikami, które sprawiły, że Europa ma bardzo długą linię brzegową są:	P	F
silne rozczłonkowanie kontynentu i bardzo urozmaicona linia brzegowa		
niewielka powierzchnia kontynentu i małe odległości od oceanu		
duże zróżnicowanie wysokości i ukształtowania powierzchni kontynentu		
występowanie licznych półwyspów i wysp oraz zatok i małych wysepek		

Zadanie 11. (4p.)

W tabeli sklasyfikowano półwyspy Europy według wybranej cechy. Skreśl w każdym zestawie nazwę półwyspu niespełniającego tego warunku.

PÓŁWYSPY			
o powierzchni większej od Polski	leżące w północnej Europie	leżące w południowej Europie	górzyste
Apeniński	Skandynawski	Apeniński	Bałkański
Skandynawski	Iberyjski	Iberyjski	Jutlandzki
Bałkański	Kolski	Bretoński	Apeniński
Iberyjski	Jutlandzki	Bałkański	Iberyjski

Zadanie 12. (4p.)

Na mapie oznaczono cyframi wybrane stare i młode góry Europy.

a) Wpisz nazwy tych gór obok odpowiednich cyfr, wybierając je spośród niżej wymienionych.

Alpy, Bałkany, Dynarskie, Grampiany, Harz, Kaledońskie, Karpaty, Pireneje, Skandynawskie, Sudety, Ural

b) Oznacz literą **S** góry stare a literą **M** – góry młode.

Nr na mapie	Nazwa gór	S/M
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

Zadanie 13. (2p.)

Określ wpływ wybranych czynników na klimat Europy. Przyporządkuj każdemu czynnikowi w tabeli właściwe skutki, wybierając je z poniższych.

- A. Przeważająca część Europy leży w strefie klimatu umiarkowanego chłodnego i ciepłego.
- B. W górach są niższe temperatury roczne niż na nizinach.
- C. Klimat zmienia się wraz ze wzrostem odległości od zachodnich wybrzeży Atlantyku.
- D. Południowe krańce Europy leżą w strefie podzwrotnikowej, a północne w strefie okołobiegunowej.
- E. Wraz ze wzrostem odległości od oceanu rośnie roczna amplituda temperatury.

Czynniki wpływające na klimat	Skutki ich oddziaływania (wpisz litery)
Położenie przeważającej części kontynentu w umiarkowanych szerokościach geograficznych.	
Położenie między Oceanem Atlantyckim a Azją.	

Zadanie 14. (3p.)

Na mapie przedstawiającej układ prądów morskich w północnej części Oceanu Atlantyckiego zaznaczono położenie stacji A i B. Obie stacje leżą na podobnej szerokości geograficznej po obu stronach oceanu. W tabeli zestawiono dane klimatyczne dla tych stacji.

- a) Oblicz roczną amplitudę temperatury dla obu stacji. Uzupełnij tabelę.

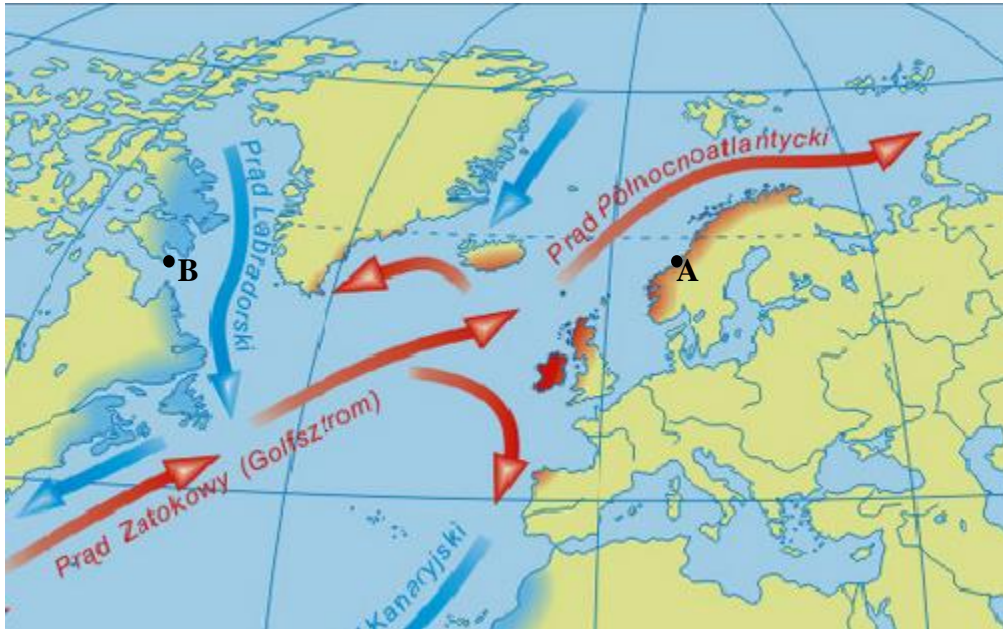
	Stacja A Trondheim	Stacja B Resolution
Temperatura stycznia	-2,7°C	-15,9°C
Temperatura lipca	13,8°C	6,5°C
Roczna temperatura	4,4°C	-3,8°C
Roczna amplituda temperatury		

- b) Porównaj dane klimatyczne dla obu stacji. Podaj trzy różnice klimatyczne między stacją A i B.

1.
2.
3.

c) Wyjaśnij, w jaki sposób Prąd Północnoatlantycki wpływa na klimat Europy północno-zachodniej.

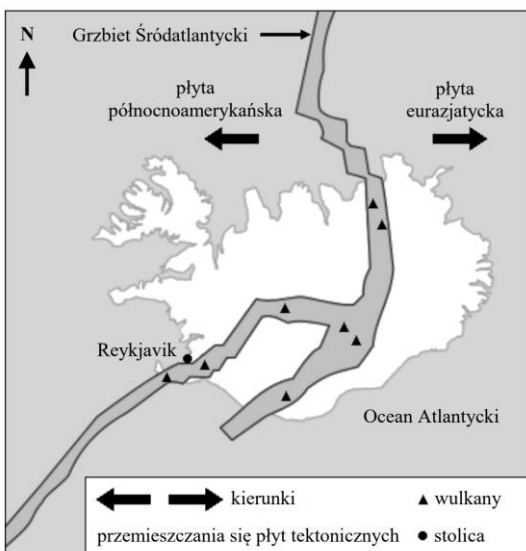
.....

Zadanie 15. (2p.)

Na rysunku zaznaczono rozmieszczenie czynnych wulkanów na Islandii. Wyjaśnij, dlaczego w tym miejscu są zlokalizowane.

.....

Zadanie 16. (1 p.)

Zaznacz poprawną odpowiedź. Na granicy rozsuwania się płyt litosfery w Islandii nie występują

- A. trzęsienia ziemi.
- B. pokrywy bazaltowe.
- C. góry fałdowe.
- D. gorące źródła.

Zadanie 17. (2p.)

Islandia to kraj, w którym 27% energii elektrycznej pochodzi z energii geotermalnej.

W jaki jeszcze inny sposób wykorzystuje się w tym kraju energię geotermalną?

Podaj trzy przykłady.

1.
2.
3.

Zadanie 18. (2p.)

W tabeli zebrano dane dotyczące produkcji energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w czterech, przodujących w tej dziedzinie, państwach Unii Europejskiej.

Uzupełnij pierwszą kolumnę tabeli, wpisując brakujące nazwy państw. Wybierz je spośród niżej wymienionych.

Państwa: *Austria, Dania, Francja, Łotwa*

Państwo	Udział OZE w produkcji energii elektrycznej (2018 r.)	Główne źródło czystej energii
	73,05%	woda
Szwecja	66,23%	woda
	62,43%	wiatr
	53,5%	woda

Zadanie 19. (2p.)

Różne obiekty geograficzne np. krainy, miasta, parki narodowe położone na obszarach przygranicznych należą do dwóch, a czasem do trzech państw. Opisane niżej obiekty leżą po obu stronach granicy, w Polsce i w państwie sąsiednim. Podpisz te państwa na mapie, wpisując pierwszą literę ich nazwy i obok numer/numery opisu np. N5 (Niemcy, opis 5).

1.	Cieszyn to miasto położone po obu stronach rzeki Olzy, która stanowi fragment granicy państwowej. To bardzo stare miasto, które otrzymało prawa miejskie na początku XIII wieku. Obecnie w obu częściach Cieszyna mieszka ok. 60 tys. osób.
2.	Puszcza Białowieska jest ostatnim na nizinach Europy lasem naturalnym o charakterze pierwotnym. Najcenniejsze, podlegające ochronie obszary puszczy, położone po obu stronach granicy państwowej, stanowią obecnie unikatowy transgraniczny obiekt dziedzictwa światowego UNESCO .
3.	Polesie to kraina geograficzna i historyczna, leżąca na terytorium kilku państw. Jego część znajduje się na terenie naszego województwa. Charakterystyczną cechą krajobrazu Polesia są płytkie jeziora, rozległe bagna i związane z nimi kompleksy torfowisk, liczne rzeki i lasy.
4.	Najwyższymi szczytami Tatr przebiega granica pomiędzy dwoma państwami. W obu, dla ochrony wysokogórskiego krajobrazu oraz flory i fauny powstały parki narodowe. Razem tworzą Biosferyczny Rezerwat UNESCO .

KLUCZ ODPOWIEDZI I KRYTERIA OCENIANIA

Zadanie 1 (0 – 1p.)

Poprawna odpowiedź:

C

Kryterium zaliczenia:

1p. – za wybranie poprawnej odpowiedzi

0p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 2 (0 – 2 p.)

Poprawna odpowiedź:

a) – B, F

b) – D, F

c) – A, B

d) – A, B, D, E, F

Kryterium zaliczenia:

2p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi

1p. – za trzy lub dwie poprawne odpowiedzi

0p. – za mniej niż dwie poprawne odpowiedzi

Zadanie 3 (0 – 2p.)

Poprawna odpowiedź:

B - 50°N, 60°E

C - 0°, 0°

D - 10°N, 30°W

Kryterium zaliczenia:

2p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi

1p. – za dwie poprawne odpowiedzi

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 4 (0 – 4p.)

Poprawna odpowiedź:

Punkt	Godzina czasu słonecznego	Godzina czasu strefowego
A		19.00
B	16.00	16.00
C		12.00
D	10.00	10.00
E	8.40	
F	10.00	10.00

Kryterium zaliczenia:

- 4p. – za poprawne uzupełnienie wszystkich wierszy
- 3p. – za poprawne uzupełnienie pięciu wierszy
- 2p. – za poprawne uzupełnienie czterech wierszy
- 1p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy
- 0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 5 (0 – 3p.)

Poprawna odpowiedź:

Obiekt	Nazwa
A	<i>Morze Karaibskie</i>
B	<i>Wielkie Antyle</i>
C	<i>Wyspy Bahama</i>
D	<i>Zatoka Meksykańska</i>
E	<i>Półwysep Jukatan</i>
F	<i>Ocean Atlantycki lub M. Sargassowe</i>

Kryterium zaliczenia:

- 3p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi
- 2p. – za pięć poprawnych odpowiedzi
- 1p. – za cztery lub trzy poprawne odpowiedzi
- 0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 6 (0 – 1p.)

Poprawna odpowiedź:

na mapie, Haiti

Kryterium zaliczenia:

- 1p. – za zaznaczenie na mapie i podanie nazwy wyspy
- 0p. - za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 7 (0 – 1p.)

Poprawna odpowiedź:

Nazwa została nadana w okresie wielkich odkryć geograficznych wskutek błędnego przekonania Krzysztofa Kolumba o tym, że płynąc na zachód dotarł do Indii.

Kryterium zaliczenia:

- 1p. – za poprawną odpowiedź
- 0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 8 (0 – 1p.)

Poprawna odpowiedź:

1cm – 600km

1: 60 000 000

Kryterium zaliczenia:

1p. – za poprawną odpowiedź

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 9 (0 – 1p.)

Poprawna odpowiedź:

$71^{\circ}\text{N} - 36^{\circ}\text{N} = 35^{\circ}$

Kryterium zaliczenia:

1p. – za poprawne obliczenie i odpowiedź

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 10 (0 – 2p.)

Poprawna odpowiedź:

P, F, F, P

Kryterium zaliczenia:

2p. – za poprawną ocenę we wszystkich wierszach

1p. – za poprawną ocenę w trzech wierszach

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 11 (0 – 4p.)

Poprawna odpowiedź:

Apeniński, Iberyjski, Bretoński, Jutlandzki

Kryterium zaliczenia:

1p – za poprawny wybór odpowiedzi w każdej kolumnie $1p \times 4 = 4p$.

0p. – za błędny wybór odpowiedzi we wszystkich kolumnach

Zadanie 12 (0 – 4p.)

Poprawna odpowiedź:

1	<i>Skandynawskie</i>	S
2	<i>Ural</i>	S
3	<i>Alpy</i>	M
4	<i>Karpaty</i>	M
5	<i>Dynarskie</i>	M
6	<i>Pireneje</i>	M
7	<i>Grampiany</i>	S

Kryterium zaliczenia:

4p. – za poprawne wypełnienie wszystkich wierszy

3p. – za poprawne wypełnienie sześciu wierszy

2p. – za poprawne wypełnienie pięciu lub czterech wierszy

1p. – za poprawne wypełnienie trzech wierszy

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 13 (0- 2p.)Poprawna odpowiedź:

Czynniki wpływające na klimat	Skutki ich oddziaływania (wpisz litery)
Położenie przeważającej części kontynentu w umiarkowanych szerokościach geograficznych.	A lub A, D
Położenie między Oceanem Atlantyckim a Azją.	C, E

Kryterium zaliczenia:

2p. – za poprawne odpowiedzi w obu wierszach

1p. – za poprawne odpowiedzi w jednym wierszu

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 14 (0- 3p.)Poprawna odpowiedź:

a)

Roczna amplituda temperatury	16,5°C	22,4°C
------------------------------	--------	--------

b)

np.

- temperatura stycznia na stacji A wyższa niż na stacji B,

- temperatura lipca na stacji A wyższa niż na stacji B,

- roczna temperatura na stacji A dodatnia a na stacji B ujemna,

- roczna amplituda temperatury na stacji A niższa niż na stacji B

c)

np.

- ociepla wybrzeża zachodniej i północnej Europy

- ociepla klimat Europy

Kryterium zaliczenia:

1p. – za poprawną odpowiedź w podpunktach a, b, c 1p. x 3 = 3p.

0p. – za błędny wybór odpowiedzi we wszystkich podpunktach

Zadanie 15 (0 – 2p.)Poprawna odpowiedź:np. Wulkany zlokalizowane są wzdłuż granicy rozsuwania się płyt litosfery, gdzie powstaje pęknięcie, przez które magma z wnętrza Ziemi wypływa na powierzchnię jako lawa .Kryterium zaliczenia:

2p. – za dokładne wyjaśnienie z użyciem poprawnych terminów geograficznych

1p. – za niedokładne wyjaśnienie, świadczące jednak o zrozumieniu procesu

0p. - za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 16 (0 – 1 p.)

Poprawna odpowiedź:

C.

Kryterium zaliczenia:

1p. – za poprawną odpowiedź

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 17 (0 – 2p.)

Poprawna odpowiedź:

np.

do ogrzewania mieszkań; do uprawy owoców i warzyw w szklarniach; do celów rekreacyjnych i zdrowotnych – wykorzystanie gorących naturalnych źródeł; w hodowli ryb, do ogrzewania wody; do produkcji soli z solanki geotermalnej

Kryterium zaliczenia:

2p. – za poprawne podanie trzech przykładów

1p. – za poprawne podanie dwóch przykładów

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 18 (0 – 2p.)

Poprawna odpowiedź:

Państwo	Udział OZE w produkcji energii elektrycznej (2018 r.)	Główne źródło czystej energii
<i>Austria</i>	73,05%	woda
Szwecja	66,23%	woda
<i>Dania</i>	62,43%	wiatr
<i>Łotwa</i>	53,5%	woda

Kryterium zaliczenia:

2p. – za poprawne przyporządkowanie nazw trzech państw

1p. – za poprawne przyporządkowanie nazw dwóch państw

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia

Zadanie 19 (0 – 2p.)

Poprawna odpowiedź:

Opis na mapie: CZ1, B2,3, U3, S4 - Czechy 1, Białoruś 2, 3, Ukraina 3, Słowacja 4

Kryterium zaliczenia:

2p. – za poprawny opis na mapie czterech państw

1p. – za poprawny opis na mapie trzech lub dwóch państw

0p. – za niespełnienie kryterium zaliczenia